

DEONTOLOGY

JAARVERSLAG 2023

Verslag van de Commissie voor tuchtregeling en klachtenbehandeling

opgesteld overeenkomstig artikel 1727/5, §5, van het Gerechtelijk Wetboek

www.fbc-cfm.be

INHOUDSOPGAVE

Vooraf	3
Over de Federale Bemiddelingscommissie	3
Leden	3
Aantal klachten en beslissingen in 2023 en 2024 (tot 31 maart 2024)	4
Beslissingen in tuchtzaken	5
Protocol	5
Rollenvermenging	6
Onpartijdigheid en neutraliteit	7
Neutraliteit	7
Beëindiging	9
Sancties	9
Procedurevragen	10
Beslissingen over erelonen	11
Adviezen	12
Begrippen in de deontologische code	13
Aard van de bemiddeling: een vrijwillig traject. Instemming van de partijen met de deelname aan het project	13
Inhoud van het protocol	15
Neutraliteit	16
Onpartijdigheid en vergoeding van de bemiddelaar	18
Management van het traject:	19
virtuele sessies, multidisciplinaire aanpak, opschorting en beëindiging	19
De evenwichtige bemiddeling - bijstand van een raadsman - deskundigen	21
Einde van de bemiddeling - vertrouwelijkheid - inhoud van het akkoord	24
Varia	25

VOORAF

Over de Federale Bemiddelingscommissie

De Commissie voor de tuchtregeling en de klachtenbehandeling (hierna: Tuchtcommissie) is een van de vaste commissies van de Federale Bemiddelingscommissie.

Zij is belast met de tucht van de bemiddelaars en met de behandelingen van klachten tegen bemiddelaars en tegen instellingen die opleidingen in bemiddeling verschaffen, en verstrekt advies bij prejudiciële vragen n.a.v. de betwisting van het honorarium van bemiddelaars.¹

In het kader van de opdracht gegeven aan de Federale Bemiddelingscommissie in artikel 1727, §2, sub 12°, uit het Gerechtelijk Wetboek “alle nodige maatregelen (te)nemen om de behoorlijke uitoefening van de bemiddeling te bevorderen, en inzonderheid nieuwe methodes en praktijken van bemiddeling en andere vormen van geschillenoplossing te onderzoeken en te ondersteunen”, geeft zij ook advies aan het Bureau over de deontologische aspecten van de uitoefening van dergelijke methodes en praktijken. Zij doet ook voorstellen op grond van artikel 1727, §2, 5^o² en 8^o³, die aan de algemene vergadering worden voorgelegd.

Elk jaar moet de Tuchtcommissie verslag uitbrengen over de uitvoering van haar opdrachten in het voorbije jaar. Dit verslag bevat de suggesties met betrekking tot de wenselijkheid om wijzigingen aan te brengen aan de tuchtprocedure of aan de klachtenbehandeling evenals aan de deontologische code. Die opdracht wordt in de loop van het jaar ook vervuld door de opmaak van adviezen aan erkende bemiddelaars die vragen stellen aan de Commissie. De inhoud van deze adviezen worden naderhand in het jaarverslag opgenomen.

Leden

De Tuchtcommissie telt vijf leden: een voorzitter, vier effectieve assessoren en twee plaatsvervangende assessoren. In 2023 waren de leden P. Grumbers, voorzitter, I. Verougstraete, P.P. Renson, E.Jacobowitz, D.Aarts, F.Goister en P.Motyl, assessoren.

¹ Artikel 1727 §2, 6° Gerechtelijk Wetboek: “behandelen van de klachten tegen bemiddelaars of tegen de instellingen die de opleidingen verschaffen; advies verlenen in geval van betwisting van het honorarium van bemiddelaars en sancties opleggen jegens bemiddelaars die niet meer zouden voldoen aan de voorwaarden bepaald in artikel 1726 of aan de bepalingen van de deontologische code opgesteld door de Commissie”;

² Artikel 1727 §2, 5° Gerechtelijk Wetboek: “een deontologische code opstellen”.

³ Artikel 1727 §2, 8° Gerechtelijk Wetboek: “de sanctieprocedure ten aanzien van de bemiddelaars bepalen”.

Aantal klachten en beslissingen in 2023 en 2024 (tot 31 maart 2024)⁴

De tuchtcommissie nam **7 beslissingen op grond van klachten** gericht tegen erkende bemiddelaars.

In 2023 en 2024 werden in 4 zaken een sanctie opgelegd (volgen van een stage van minimum 15u, schorsing van één maand, schorsing van twee weken en een verwittiging) en in 3 zaken werd de klacht verworpen.

De tuchtcommissie heeft in de loop van 2023-2024 ook **diverse vragen tot informatie** ontvangen over een mogelijke klachtprocedure, waarvoor na onderzoek geen actie werd ondernomen (omdat de klager niet wilde dat de zaak werd voortgezet).

De tuchtcommissie heeft ook een **prejudicieel antwoord** gegeven in verband met het honorarium van een bemiddelaar.

⁴ Aangezien het mandaat van de leden van de Tuchtcommissie verstrijkt op 31 maart 2024 werden de beslissingen genomen in de eerste drie maanden van het jaar 2024 ook besproken.

BESLISSINGEN IN TUCHTZAKEN⁵

Bevoegdheid van de Commissie

De Commissie is bevoegd om klachten te behandelen tegen erkend bemiddelaars. Zij kan in dit verband, krachtens artikel 1727/5 van het Gerechtelijk Wetboek, een aantal sancties⁶ opleggen. Zij is evenwel niet bevoegd om gesloten bemiddelingsakkoorden nietig te verklaren of herstelmaatregelen te bevelen die zouden volgen uit de nietigverklaring van de gesloten akkoorden (zaak 2023/NL/004).

Onbehoorlijk gedrag

Artikel 2 deontologische code bepaalt: “In het kader van zijn professionele activiteit mag de erkend bemiddelaar geen daden stellen die de waardigheid en de integriteit van het beroep in het gedrang kunnen brengen”.

Een bemiddelaar had, nadat zijn opdracht beëindigd was, een van de partijen in de bemiddeling en zijn vader herhaald opgebeld (bij nacht en op het werk), in verband met een gesloten akkoord als gevolg van de bemiddeling. Het akkoord moest nog uitgevoerd worden door de partijen. De Commissie vond het ongepast dat de bemiddelaar zo handelde nadat zijn opdracht nochtans beëindigd was op grond van een uitdrukkelijk beding van het bemiddelingsprotocol (zaak 2023/NL/002).

Protocol

Artikel 9, §2, van de deontologische code bepaalt: “het protocol moet uiterlijk bij de aanvang van de bemiddeling worden afgerond en ondertekend om ervoor te zorgen dat het bemiddelingsproces wordt gerespecteerd en om de partijen rechtszekerheid te bieden.”

⁵ In alle behandelde dossier gebruiken we de generieke term bemiddelaar voor zowel mannelijke als vrouwelijke bemiddelaars met het oog op pseudonimisering.

⁶ de verwittiging, de berisping, de verplichting om een stage te voldoen gedurende de periode en volgens de nadere regels bepaald door de Tuchtcommissie; de verplichting om het beroep uitsluitend in co-bemiddeling uit te oefenen voor de duur en volgens de nadere regels bepaald door de Tuchtcommissie, de schorsing voor een periode die niet meer dan één jaar mag bedragen, de intrekking van de erkenning.

In een zaak 2023/NL/005 had de erkend bemiddelaar beslist om stelselmatig, in familiezaken, geen protocol te laten ondertekenen, maar gewoon te verwijzen naar de algemene voorwaarden van zijn website.

De Commissie beslist zowel op grond van **artikel 1731 van het Gerechtelijk Wetboek** als van de **deontologische code (artikel 9, §2, van de deontologische code)** dat de ondertekening van een protocol in beginsel verplichtend is tenzij de wet in uitzonderingen zou voorzien, wat hier niet het geval was.

Rollenvermenging

Artikel 10, §2, van de deontologische code luidt: *“De bemiddelaar zorgt ervoor dat hij zich correct positioneert in zijn specifieke rol die niet die van een deskundige, van een arbiter, van een juridisch adviseur, van een rechter of van een therapeut is”.*

In een zaak 2023/FR/001 had de bemiddelaar te kennen gegeven dat hij beroepservaring had als advocaat (om naderhand te vermelden dat hij geen advocaat was maar gewerkt had in een advocatenkantoor). Hij steunde op zijn lange ervaring als bemiddelaar gevormd in verschillende therapieën om actief oplossingen voor te stellen in verband met een probleem van inbreng en herroeping van schenkingen en gesterkt door zijn ervaring als therapeut, drong hij aan bij een van de partijen in de bemiddeling zich beter te gedragen ten opzichte van de gemeenschappelijke kinderen. Dit was volgens de Commissie een vermenging van rollen.

In een zaak 2023/NL/005 had de bemiddelaar de opdracht gekregen, in een conventionele bemiddeling, een EOT op te stellen. Hij adviseerde de partijen over de te volgen gang van zaken, gaf instructies aan de notaris en gaf ook advies aan een van de partijen over een huurgeschil.

De Commissie oordeelde dat er sprake was van een fundamentele vermenging van rollen door een erkend bemiddelaar die zich gedroeg als een actieve onderhandelaar.

Onpartijdigheid en neutraliteit

Artikel 8 § 1, van de deontologische code bepaalt: *“Een bemiddelaar kan alleen aanvaarden om een bemiddeling te leiden als zijn neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid redelijkerwijze niet in twijfel kunnen worden getrokken”.*

Artikel 11 §1, van de deontologische code bepaalt : *“De bemiddelaar zorgt ervoor dat de bemiddeling op een evenwichtige manier gebeurt waarbij de belangen van alle partijen tot uiting kunnen komen en in rekening worden genomen. De bemiddelaar zal de partijen aanmoedigen om hun beslissingen te nemen op basis van alle relevante informatie”.*

In een zaak 2023/FR/001 stelde de Commissie vast dat op basis van de verklaring van de bemiddelaar, hij en een van de partijen zich **gezamenlijk** gegriefd voelden door de houding van de klager. Hieruit blijkt een gebrek aan onpartijdigheid én neutraliteit.

In dezelfde zaak bleek dat na de beëindiging van de bemiddeling, de bemiddelaar die ook prat ging met zijn kennis van het recht dreigde klacht neer te leggen voor eerroof tegen de klager en verklaarde een vordering tot staking te willen instellen tegen de klager. Dit wordt beschouwd door de Commissie als een verder bewijs van een gebrek aan neutraliteit.

Uit die beslissing kan worden afgeleid dat onpartijdigheid en neutraliteit dicht bij elkaar aanleunen.

Neutraliteit

Art. 8. § 1. van de deontologische code bepaalt: *“Een bemiddelaar kan alleen aanvaarden om een bemiddeling te leiden als zijn neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid redelijkerwijze niet in twijfel kunnen worden getrokken.”*

In de zaak 2023/FR/001 stelde de Commissie vast dat de bemiddelaar, die jurist was, advies gaf aan de partijen over de mogelijkheid een schenking te herroepen of in te brengen. De Commissie beschouwde dit als een gebrek aan neutraliteit.

In de zaak 2023/NL/001 gaf een bemiddelaar in een familiale bemiddeling zonder nadere bespreking informatie over een bestaand akkoordvonniss en over de bestaande rekentools voor de onderhoudsbijdragen en algemeen gekende parameters.

De Commissie oordeelde dat de plicht tot neutraliteit die in artikel 8 van de deontologische code is ingeschreven **moet gelezen worden in samenhang met artikel 11 van de code**, die aan de bemiddelaar oplegt erop toe te zien dat **de partijen voldoende geïnformeerd zijn en hun beslissingen nemen op basis van alle relevante informatie**. Concreet in die zaak oordeelde de Commissie dat er sprake was van een rechtmatige aansporing aan de partijen om te zoeken naar een concrete oplossing.

De vereiste **neutraliteit** wordt evenmin geschonden doordat de bemiddelaar op grond van de berekeningen van de partijen een voorstel van akkoord uitwerkt dat aan de verlangens van de partijen beantwoordt. Het ligt weliswaar aan de partijen in de eerste orde om zelf een oplossing te ontdekken voor het geschil. De bemiddelaar die er zorgvuldig voor gezorgd heeft dat de partijen in volle vrijheid hun belangen hebben verwoord en in zoverre die partijen gevraagd hebben dat de bemiddelaar een akkoord zou opstellen, begaat geen fout door een concrete vorm te geven aan een akkoord dat niet indruist tegen de openbare orde en het belang van het kind, en dat evenmin kennelijk verkregen is door bedrog, dwaling of vergissing (zaak 2023/NL/004).

Het zou evenwel tegen de vereiste neutraliteit indruisen mocht de bemiddelaar een akkoord hebben voorgesteld of vastgesteld dat volstrekt **onevenwichtig** was en waarvan een van de partijen niet kon beseffen dat het onevenwichtig was (zaak 2023/NL/004).

In een zaak 2023/NL/003 onderzoekt de Commissie nauwkeurig of de inspanningen geleverd door de bemiddelaar toereikend zijn. Op basis van de gegevens en de stukken in het dossier stelt de tuchtcommissie vast dat de bemiddelaar **voldoende inspanningen** leverde en dat de bemiddeling op een evenwichtige manier gebeurde in de zin van artikel 11, §1, van de deontologische code waarbij de belangen van alle partijen tot uiting kunnen komen en in rekening worden genomen.

Beëindiging

Artikel. 11 § 2 van de deontologische code bepaalt: *“De bemiddelaar heeft de verplichting om de bemiddeling op te schorten of te beëindigen indien hij van mening is dat:*

- *De bemiddeling geïnitieerd is voor een ongepast doel;*
- *Het gedrag van de partijen of van een van hen onverenigbaar is met het goede verloop van de bemiddeling;*
- *De partijen of één van hen niet meer in staat is om constructief deel te nemen aan de bemiddeling of een totaal gebrek aan belangstelling doet blijken;*

- *De voorgestelde overeenkomst kennelijk onevenwichtig is en een ongezonde onderwerping van de ene partij aan de andere partij weerspiegelt of een gebrek aan geïnformeerde toestemming;*

- *De bemiddeling geen bestaansreden meer heeft”.*

In die gevallen kan de bemiddelaar evenwel ook een of meerdere partijen wijzen op de noodzaak van correct gedrag, vooraleer hij de bemiddeling opschort of beëindigt desnoods na een caucus.

In de zaak 2023/NL/001 bevestigt de Commissie het recht van de bemiddelaar om een einde te stellen aan het bemiddelingstraject (artikel 11, §2, van de deontologische code), maar oordeelt dat de bemiddelaar niet op foutieve wijze gebruik mag maken van zijn recht om een einde te stellen aan de bemiddeling. Dat moet **duidelijk en ondubbelzinnig** gebeuren.

Het mag ook **niet ontijdig** gebeuren. De klager had aan de bemiddelaar verweten niet voldoende inspanningen te hebben geleverd om de bemiddeling te doen slagen vooraleer de bemiddeling te beëindigen. Uit de beschikbare gegevens oordeelde de Commissie dat er geen sprake was van misbruik van recht.

In de zaak 2023/NL/5 had een van de partijen duidelijk laten weten dat hij het bemiddelingstraject wou beëindigen en dat hij dientengevolge beroep zou doen op een advocaat om een echtscheidingsprocedure te benaarstigen. De bemiddelaar bleef nochtans aandringen op het vervolgen van de bemiddeling en gaf ondertussen advies aan de wederpartij die niet te kennen had gegeven dat zij het traject wou stopzetten. Dit was een miskennis van artikel 11,§2, van de deontologische code (waarin wordt bepaald in welke gevallen de bemiddelaar verplicht is zijn tussenkomst op te schorten).

Sancties

In de zaak 2023/FR/001 oordeelde de Commissie dat de betrokken bemiddelaar een **stage van minimaal 15u** moest volgen bij een instelling erkend door de FBC met als doel het

correct positioneren in een bemiddeling beter te benaderen. De betrokkene mocht de gekozen stage zelf voorstellen. Bij gebreke hiervan binnen een bepaalde termijn zou de erkenning van de bemiddelaar worden opgeschort.

In een zaak 2023/NL/002 werd een sanctie van **twee weken schorsing** opgelegd aan een bemiddelaar die nog optrad om de uitvoering van de gesloten akkoorden te bevorderen nadat de bemiddeling beëindigd was.

In de zaak 2023/FR/002 werd een verwittiging gegeven aan een bemiddelaar die nagelaten had de klager erop te wijzen dat hij de Commissie kon raadplegen in verband met de erelonen (artikel 14, §2, van de deontologische code)⁷.

Procedurevragen

In de zaak 2023/FR/001 vermeldt de Commissie dat zij een sanctie neemt bij meerderheid van stemmen. Uit die vermelding kan evenwel niet worden afgeleid dat de beslissing al dan niet eenparig was. Die vermelding verwijst alleen naar de wettelijke bepalingen in dat verband. De **beslissingen van de Commissie** vereisen geen eenparigheid.

In de zaak 2023/NL/005 moest een van de colleges, die slechts drie leden telt, een zitting houden om zowel de klager als de bemiddelaar te horen. Een van de leden kon zich, om gezondheidsredenen, niet verplaatsen. De zitting verliep op **hybride wijze**, in die zin dat het zieke lid van het college deelnam aan de zitting op afstand. De partijen hadden permanent het lid in kwestie in het zicht en konden met dat lid communiceren. Het college had geen andere mogelijkheid om een zitting te houden.

De Commissie besliste ook bij tussenbeslissing dat in een zaak waarin de bemiddelaar opteerde voor een schriftelijke procedure en weigerde fysiek te vergaderen, terwijl de klager aandrang op een fysieke vergadering, een hybride procedure zou worden gevolgd. De betrokken personen hadden deze werkwijze goedgekeurd.

⁷ Artikel 14 § 2, van de deontologische code: “De bemiddelaar wiens erelonen en kosten betwist worden, informeert zijn cliënt over de mogelijkheid om de betwisting voor te leggen aan de commissie voor de tuchtregeling en klachtenbehandeling, alsook over de andere mogelijkheden om het geschil te regelen (bemiddeling, arbitrage, gerechtelijke procedure)”.

Een bemiddelaar had opgeworpen dat een klacht niet ontvankelijk was omdat de bekritiseerde gedraging was gesteld nadat de bemiddeling was beëindigd. De Commissie verwierp de exceptie van niet-ontvankelijkheid op grond van het feit dat het niet van belang is of de professionele handelingen van een bemiddelaar voor, tijdens of na het traject van bemiddeling plaatsvonden (2023/NL/002).

Beslissingen over erelonen

In een beslissing 2023/NL/005 -waarin overigens geen protocol was ondertekend- factureerde een bemiddelaar zijn prestaties op grond van een **barema** dat voorkwam op zijn **website en zonder dat er hierover enig overleg** was geweest. De Commissie stelt vast dat factureren op grond van een barema dat op de website van de associatie van advocaten-bemiddelaars voorkomt, en niet is overgenomen in het protocol, deontologisch niet aanvaardbaar is.

In een beslissing 2023/FR/002 stelt de Commissie vast dat de bemiddelaar wiens erelonen en kosten betwist werden, zijn cliënt niet had geïnformeerd over de mogelijkheid om de betwisting voor te leggen aan Tuchtcommissie, alsook over de andere mogelijkheden om het geschil te regelen, daar waar dit had moeten gebeuren krachtens **artikel 14, §2, van de deontologische code**. De Commissie besluit dit nalaten te bestraffen door de bemiddelaar een verwittiging te geven (sanctie voorzien in art. 1727/5 §4 van het Gerechtelijk Wetboek).

In dezelfde zaak heeft de vrederechter van Ukkel aan de Commissie een prejudiciële vraag gesteld over het ereloon te betalen aan de bemiddelaar die voor zijn ambt de betaling van zijn ereloon had gevraagd. De Commissie heeft item per item onderzocht of de facturatie overeenstemde met het protocol en heeft daarbij bovendien aansluitend nagekeken of de “time sheet” overeenstemde met de werkelijkheid (advies 2023/FR/002).

ADVIEZEN

De Tuchtcommissie heeft een aantal vragen ontvangen in verband met de deontologie. Deze antwoorden van de Tuchtcommissie zijn een hulpinstrument voor de erkend bemiddelaar, maar zijn geen bindende adviezen voor de praktijk en zijn evenmin beslissingen met gezag van gewijsde.

Geldigheid van de deontologische code

1. De vraag is gesteld of de deontologische code niet had moeten worden goedgekeurd met inachtneming van de bepalingen van de wet van 27 oktober 2020 betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering (de vraagsteller vroeg of de regulering wel evenredig was met de beoogde doeleinden).

De wet heeft aan de Federale Commissie de opdracht gegeven een deontologische code op te stellen (artikel 1727, §2, 5° Gerechtelijk Wetboek). De Code moest niet bekrachtigd worden door de Koning, zoals meestal het geval is voor de codes van gereguleerde beroepen. De reden ligt voor de hand: de niet-erkend bemiddelaar die in eigen naam en voor eigen rekening een duurzame activiteit uitoefent van bemiddeling, oefent geen ander beroep uit dan een erkend bemiddelaar die dezelfde activiteit uitoefent. De erkenning door de Federale Bemiddelingscommissie heeft als hoofddoel de rechtszekerheid te vrijwaren door een te homologeren traject zowel te onderwerpen aan een verplicht protocol als aan bepaalde kwalificaties van de bemiddelaar. De toegang tot een beroepsactiviteit of een geheel van beroepsactiviteiten van bemiddelaar wordt niet voorbehouden aan de erkend bemiddelaars⁸. Die erkenning is aldus niet marktverstrend en verleent geen monopoliepositie of voorrechten aan de erkend bemiddelaars.

⁸ Artikel 2 van de richtlijn 2018/958 van 28 juni 2018 waarvan de wet van 27 oktober 2020 de uitvoering is, verduidelijkt het toepassingsgebied. De richtlijn is van toepassing op de wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die de toegang tot of de uitoefening, dan wel één van de wijzen van uitoefening, van een gereguleerd beroep beperken, met inbegrip van het voeren van beroepstitels toegestaan en die binnen het toepassingsgebied van richtlijn 2005/36/EG vallen. Het beroep van bemiddelaar is geen gereguleerd beroep.

Begrippen in de deontologische code

2. Het begrip “raadsman” of “adviseur” is een ruim begrip. De raadsman is niet per se een advocaat. Daarenboven kan men ook beschouwd worden als raadsman indien het mandaat gegeven door een partij aan een raadsman beperkt is tot een bepaalde periode of tot bepaalde opdrachten. Het komt er vooral op neer dat een partij die voelt dat zij een raadsman nodig heeft om vertrouwen te hebben in het traject ook die raadsman krijgt. Het is daarom overbodig dat de wet of de code zou preciseren, zoals geopperd in een gestelde vraag, dat een raadsman die een beperkte opdracht heeft ook als adviseur kan beschouwd worden.

Aard van de bemiddeling: een vrijwillig traject. Instemming van de partijen met de deelname aan het project

3. De essentie van de bemiddeling is dat het een proces is van vrijwillig overleg tussen conflicterende partijen (**artikel 1723/1 uit het Gerechtelijk Wetboek**).

Artikel 4,§ 3, van de deontologische code bepaalt: *“Indien het eerste contact, slechts met één van de partijen heeft plaatsgevonden, vergewist de bemiddelaar zich er na afloop van dat de andere partij(en) instem(men) met de bemiddeling en de keuze van de bemiddelaar. Dit akkoord dient aan alle betrokken partijen **schriftelijk** te worden bevestigd.”*

De vraag werd gesteld of het echt nodig was dat het akkoord aan alle partijen schriftelijk zou worden bevestigd.

De tekst voorziet niet in een bepaalde vorm van het geschrift noch in een modaliteit van kennisgeving aan de betrokken partijen. Enkel een mail of zelfs de toezending van een ontwerp van protocol kan beantwoorden aan deze vereiste. Wat telt - in gelijk welk type van bemiddeling- is dat de aanvaarding van de bemiddeling echt vrijwillig moet zijn en dat vermeden wordt dat de optie voor bemiddeling en de keuze van de bemiddelaar niet aan een partij zou worden opgedrongen. De code heeft in wezen willen vermijden dat zelfs voor het opstarten van de bemiddeling zelf, een dialoog zou gevoerd worden tussen een van de partijen en de bemiddelaar, waarbij de wederpartij voor een voldongen feit zou worden geplaatst. De bemiddelaar zal zich ervan moeten vergewissen dat alle partijen instemmen met de bemiddeling en met de keuze van de bemiddelaar.

4. Als een **bemiddelingsgesprek door een partij wordt geweigerd** nadat zij een behoorlijke uitleg heeft gekregen over de bemiddeling, zal de bemiddelaar nagaan of dat de partij die een dergelijk gesprek weigert (verder) instemt met de bemiddeling, dan wel of die partij niet wenst deel te nemen aan het proces van vrijwillig overleg. In dat laatste geval moet hij het proces beëindigen.

De weigering deel te nemen aan het proces kan zowel formeel bevestigd zijn door de betrokkene alsook impliciet volgen uit zijn gedrag.

5. Een vraag werd gesteld over de **mogelijke actie van een bemiddelaar wanneer partijen niet bereid zijn elkaar te ontmoeten en samen te zitten in bemiddelingssessies**. De deontologische code meldt slechts gezamenlijke gesprekken en *caucus*. Wat zijn de richtlijnen met betrekking tot bijvoorbeeld indirect bemiddelen bijvoorbeeld?

Het bemiddelingsproces heeft als kenmerk dat een dialoog wordt hersteld tussen de conflicterende partijen. De wijze waarop dit gebeurt wordt vergaand overgelaten aan de vrije wil van de partijen met hulp van de bemiddelaar (zie de minimumvereisten van de nadere regels van het verloop van de bemiddeling bepaald in artikel 1731, §1, uit het Gerechtelijk Wetboek).

Noch de wet noch de deontologische code bevatten dwingende bepalingen in verband met het samenzitten van de partijen: dit behoort tot het domein van de vrije wil van de partijen. Het kan inderdaad zo zijn dat het louter samenzitten van conflicterende partijen in de weg te staat van een akkoord. Het is ook mogelijk dat zelfs met behulp van technische middelen een van de partijen niet met de andere kan samenzitten of in elk geval niet fysiek kan samenzitten, bijvoorbeeld door een langdurige afwezigheid in het buitenland. Dit model is in beginsel niet bevorderlijk voor de doeleinden van de bemiddeling maar kan in bepaalde omstandigheden onvermijdbaar zijn. De zgn. "*caucus-based mediation*" wordt noch door de Belgische wet noch door de deontologische code verboden.

Als de partijen voor aparte sessies opteren na hierover behoorlijk te zijn ingelicht door de bemiddelaar, zal de bemiddelaar erover waken dat aan alle vereisten van de wet en van de deontologische code is voldaan, zoals een ondertekend protocol, de mogelijke bijstand van raadslieden, de behoorlijke inlichtingen gegeven aan de partijen. Gelet op het feit dat de bemiddelaar in een dergelijk geval ertoe verplicht zal zijn voorstellen van de ene partij over te maken aan de andere partij, zal hij met grote voorzichtigheid een onderscheid maken

tussen de gegevens die hij aan een partij moet mededelen en de gegevens die vertrouwelijk blijven.

Inhoud van het protocol

6. Een bemiddelaar vroeg hoe hij te werk moet gaan wanneer een partij wenst dat de **persoonsgegevens van haar raadsman niet in het protocol zouden worden opgenomen en vertrouwelijk zouden worden gehouden.**

De tekst van artikel 1731, §2, aanhef en sub 1 bepaalt : “*het bemiddelingsprotocol bevat: 1° de naam en de woonplaats van de partijen en hun raadsliden*”.

Die bepaling is dwingend van aard en afwijken van dit voorschrift is enkel toegelaten onder strikte voorwaarden. Zoals het geval is met elke wettelijke verplichting moet deze uitgelegd worden op grond van de ratio van deze bepaling, met name het beroepsgeheim vrijwaren en de tegenspraak eerbiedigen. Die nuancering kan onder geen enkel voorwendsel worden ingeroepen om onrechtmatige doeleinden te verbergen, zoals het witwassen van geld of fiscale manoeuvres waarmede de raadsman niet zou willen worden gelinkt. Het kan evenwel niet worden uitgesloten dat in bepaalde gevallen de vermelding in het protocol van de naam en woonplaats van de raadsman een volstrekte hinder kan zijn voor de bemiddeling en een geval kan zijn van overmacht die toelaat af te wijken van het voorschrift.

7. Een andere vraag betrof de moeilijkheid die zou ontstaan bij de verplichte opgave van **het overzicht van het geschil.**

Het antwoord vraagt om een onderscheid. De Commissie heeft niet de indruk dat er moeilijkheden ontstaan bij die definiëring aangezien noch de wet noch de Code een nauwkeurige redactie vereisen en een onhandige of onvolledige omschrijving geen nadelige gevolgen hebben wat het bemiddelingstraject zelf betreft. Daarbij komt dat het beschikkingsbeginsel in zaken van bemiddeling geen algemeen rechtsbeginsel uitmaakt. Wat in feite telt op dat vlak is dat er in het Protocol voldoende elementen zijn om het bemiddelingstraject op te starten en het herstel van de relatie tussen partijen aan te vatten onder leiding van de bemiddelaar.

Maar anderzijds moet men rekening houden met de omstandigheid dat de wet precieze gevolgen hecht aan de ondertekening van het protocol en inz. de opschorting van de

verjaring tijdens de bemiddeling (artikel 1731 Gerechtelijk Wetboek). De bemiddelaar zal erover waken dat de omschrijving van het onderwerp van de vordering de partijen niet misleidt in verband met hun rechten bestaande op het einde van de bemiddeling (zie ook *infra* nummer 15).

Neutraliteit

Artikel 1723/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalt: *“De bemiddeling is een vertrouwelijk en gestructureerd proces van vrijwillig overleg tussen conflicterende partijen met de medewerking van een onafhankelijke, neutrale en onpartijdige derde die de communicatie vergemakkelijkt en poogt de partijen ertoe te brengen zelf een oplossing uit te werken”.*

Artikel 8, §1, van de deontologische code bepaalt: *“Een bemiddelaar kan alleen aanvaarden om een bemiddeling te leiden als zijn neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid redelijkerwijze niet in twijfel kunnen worden getrokken”.*

Artikel 11, §1, van de deontologische code bepaalt: *“De bemiddelaar zorgt ervoor dat de bemiddeling op een evenwichtige manier gebeurt waarbij de belangen van alle partijen tot uiting kunnen komen en in rekening worden genomen.*

De bemiddelaar zal de partijen aanmoedigen om hun beslissingen te nemen op basis van alle relevante informatie”.

8. De Commissie neemt vaak beslissingen die verband houden met neutraliteit. De Commissie zal in de loop der jaren beslissingen nemen die het concept zullen verfijnen met eerbied voor de letter en strekking van de wet.

9. Het begrip komt voor zowel in de **wettekst als in de deontologische code**. De wetgever definieert het begrip neutraliteit niet nader. De parlementaire voorbereiding geeft wel enkele indicaties over de wil van de historische wetgever van 2018 maar dit is maar een van de interpretatie-instrumenten van de wettekst. Het zal de taak zijn van de Tuchtcommissie of van de rechter in het algemeen om een concrete inhoud te geven aan het begrip op grond zowel van de systematische en teleologische uitlegging van de wet als van de historische wil van de wetgever.

De eis van neutraliteit, die zowel in de wet als de deontologische code is bevat, veronderstelt dat de bemiddelaar geen vooroordeel heeft van de zaak en zeker niet de partijen mag beïnvloeden om een door de bemiddelaar (of zijn team) gewenst resultaat te bereiken.

De deontologische code geeft een **voorbeeld van neutraliteit in artikel 8,3** :

“Het voorafgaand aan de bemiddeling kennisnemen van informatie over partijen, vormt geen schending van de onafhankelijkheid, onpartijdigheid- of neutraliteitsvereisten voor zover de informatie publiek beschikbaar is, ongeacht het medium via hetwelk ze beschikbaar gesteld is”.

Dit voorbeeld illustreert het belang van een traject waarin de bemiddelaar ten dienste van de partijen en met een open geest de gepaste omstandigheden creëert waarin de partijen tot een oplossing kunnen komen waarin ze zich beide kunnen vinden en die eigen maken.

Een andere facet van de neutraliteit is omschreven in artikel 8, §1, van de deontologische code, en inz. het tweede lid, dat luidt als volgt: *“De neutraliteit laat niet toe aan de partijen een advies te verstrekken dat een invloed kan hebben op de oplossing van het geschil. De bemiddelaar blijft evenwel vrij melding te maken van gelijkaardige gevallen waar hij kennis van heeft, zulks met inachtneming van het beroepsgeheim en de vertrouwelijkheidsplicht vermeld in artikel 1728 van het Gerechtelijk Wetboek”.*

De **positieve bepaling** - die niet gelezen mag worden als een beperkende toelating op grond van een *a contrario* lezing, maar alleen een voorbeeld is - strekt er essentieel toe om aan de bemiddelaar toe te laten op verstandige wijze de precedentes aan te halen ter bevordering van de efficiënte afhandeling van de bemiddeling.

Over de **negatieve bepaling**- het verbod advies te verstrekken- heerst vaak onbegrip. Uit de parlementaire voorbereiding valt zeker af te leiden dat de wetgever historisch gezien eerder de faciliterende bemiddeling beoogde en niet de evaluatieve bemiddeling, maar de wet zelf houdt geen expliciete keuze in voor een of andere methode van bemiddeling. De genoemde bepaling van de deontologische code bepaalt de neutraliteit op een wijze die nauw aansluit bij de bedoeling van de historische wetgever maar daarvoor moet zij correct gelezen worden.

Het begrip “advies verstrekken dat een invloed kan hebben op de oplossing van het geschil” moet gelezen worden in de context van de gehele deontologische code. In de code zelf zijn er voorbeelden van gevallen waarin de bemiddelaar advies moet verstrekken bijvoorbeeld wanneer een geplande overeenkomst indruist tegen de belangen van het kind of tegen de openbare orde, of wanneer er sprake is van een misbruik van machtspositie. Het betekent

in wezen alleen maar dat de bemiddelaar zijn eigen opvatting over de gepaste oplossing niet mag willen opdringen aan de partijen en dat het aan de partijen zelf is - en niet aan de bemiddelaar- om te opteren voor een gepaste oplossing. De techniek om dit resultaat te bereiken is geen deontologisch punt voor zover de wezenlijke autonomie van de partijen niet in het gedrang komt.

De Code staat los van abstracte definities over de technieken van bemiddeling en de Tuchtcommissie werkt geval per geval aan de opbouw van een profiel van de bemiddeling dat volledig overeenstemt met de door de wet opgelegde neutraliteit.

10. Een van de vragen betrof een door de rechter aanvaarde praktijk in een gerechtelijke bemiddeling waarin de partijen “omkaderd” werden door gespecialiseerde coaches die ervoor zorgden dat de partijen zouden “bewegen”. De vraag was gesteld in het kader van een gerechtelijke bemiddeling waarbij de rechter in zijn verwijzing die praktijk zou hebben goedgekeurd.

Het is niet behoorlijk dat een rechter een bemiddeling beveelt volgens modaliteiten die indruisen tegen de aard zelf van de bemiddeling. Het “bewerken” van de partijen om hen een (volgens de bemiddelaar) optimale oplossing te laten inzien, druist in tegen de essentie van bemiddeling en tegen de vereiste neutraliteit.

Onpartijdigheid en vergoeding van de bemiddelaar

11. Artikel 8 van de deontologische code bepaalt:

(...)

“Meer specifiek mag de bemiddelaar niet optreden wanneer hij wegens persoonlijke, materiële of morele belangen zijn functie niet met de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid kan uitoefenen. Zo kan de bemiddelaar onder meer niet optreden :

- *wanneer hij, of één van zijn bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad, of de persoon met wie hij wettelijk samenwoont een persoonlijke band of zakelijke relatie heeft met één van de partijen, zulks behoudens schriftelijke instemming van de partijen;*
- *indien hij uit het resultaat van de bemiddeling een direct of indirect voordeel, met inbegrip van een “success fee”, zou kunnen halen;*
- *in een geschil waarin één van zijn medewerkers of vennoten voor één van de partijen in een andere hoedanigheid dan die van bemiddelaar is opgetreden, zulks behoudens schriftelijke instemming van de partijen”.*

De vraag is gesteld of die parameters wel pertinent waren als grond voor **belangenconflicten en wrakingen**. Andere parameters zouden, volgens de gestelde vraag, meer zinvol zijn voor bepaalde materies.

De wetgever heeft strikte parameters bepaald die weinig ruimte laten voor discussie. Tot op heden heeft deze bepaling geen moeilijkheden veroorzaakt.

De vraag is gerezen of het wel zin had de *success fee* te verbieden in andere materies dan consumentengeschillen (waar een *success fee* in elk geval verboden is krachtens Richtlijn 2013/11) EU. De deontologische code hanteert in dit geval het gelijkheidsbeginsel voor alle vormen van bemiddeling. Andere oplossingen zijn wellicht denkbaar maar de Commissie acht het niet gepast om op dat punt enig standpunt in te nemen *de lege ferenda*.

Management van het traject:

virtuele sessies, multidisciplinaire aanpak, opschorting en beëindiging

12. Artikel 7 van de deontologische code bepaalt: “*De bemiddelaar mag ook virtuele sessies organiseren. In dat geval, zal hij erover waken dat hij de controle over het traject en het informaticaprogramma behoudt*”.

Veel vragen zijn gesteld in verband met de **virtuele sessies**. De opvattingen hierover zijn evolutief en de techniek laat steeds meer toe. Het zou niet wijs zijn thans gedetailleerde regels neer te schrijven. De bemiddelaar zal wel aandringen op het naleven van de voorschriften inzake protocol en confidentialiteit.

De vermeldingen over de controle over het traject en het informaticaprogramma betekenen alleen dat de bemiddelaar voldoende onderlegd moet zijn om een sessie op afstand te leiden. Hij mag niet volledig afhankelijk zijn van de partijen voor het vrijwaren van de vertrouwelijkheid en voor de mogelijkheid geboden aan de partijen zich te kunnen uitdrukken.

13. De vraag werd gesteld of, in het kader van een gerechtelijke bemiddeling waarin één bemiddelaar als fysieke persoon was aangesteld, de uitvoering van de opdracht kon verwezenlijkt worden door een team van erkende bemiddelaars en niet erkende bemiddelaars waarin een supervisor het traject zou organiseren zonder zelf deel te nemen

aan het traject. Ter herinnering: krachtens de huidige wet kunnen alleen fysieke personen erkend bemiddelaar zijn.

Uit de gestelde vraag bleek dat de vraag een setting betrof waarin een personeelslid van een associatie van erkende en niet-erkende bemiddelaars, aangesteld is als bemiddelaar door een rechtbank waarbij dan, na zijn aanstelling, de bemiddeling volgens een **multidisciplinaire aanpak** verloopt en, onmiddellijk na de aanstelling, "de gedragslijn wordt bepaald". Uit de vraag kan worden afgeleid dat alle personeelsleden van de entiteit waarvan de bemiddelaar deel uitmaakt het bemiddelingsprotocol zouden ondertekenen en worden ingezet naargelang van de noodzaak van de casus.

De aangestelde bemiddelaar blijft tot het einde van het traject uitsluitend verantwoordelijk ten aanzien van de rechter. De Commissie meent dat de aangewezen bemiddelaar in volle vrijheid zijn mandaat zelfstandig moet kunnen uitoefenen, zonder druk van een werkgever, venoot of enige andere belanghebbende, zelfs in de schoot van eenzelfde vereniging of vennootschap.

Dit belet niet dat een bemiddeling kan verlopen in een georganiseerd kader en dat kan overwogen worden dat de bemiddelaar in de uitvoering van zijn opdracht zich intern administratief kan laten begeleiden. Voor dit alles moet ervoor worden gezorgd dat de onafhankelijkheid van de aangestelde bemiddelaar niet aan banden wordt gelegd en dat duidelijk moet blijken dat de rechter een mandaat gegeven heeft aan een wel bepaalde bemiddelaar die aan hem verslag zal uitbrengen.

14. De vraag werd gesteld of **de bemiddelaar aansprakelijk kan gesteld worden voor de nadelige gevolgen die een partij ondergaat wegens een vertraging in het bemiddelingstraject** (bijvoorbeeld bij een opschorting van het traject).

Een bemiddelaar kan niet worden aangesproken voor een foutloze opschorting van een bemiddeling. De bemiddelaar zal een bemiddeling opschorten als dit beantwoordt aan de noden van het proces of vereist wordt in de gevallen beoogd in artikel 11, §2, van de deontologische code. Indien dit gebeurt overeenkomstig de wettelijke regels en de termen van het protocol kan de bemiddelaar hiervoor niet worden aangesproken.

Dit geldt des te meer nu elke partij die nadelen ondervindt van het traject op elk ogenblik de bemiddeling kan beëindigen, ook wanneer het traject opgeschort is.

15. De vraag werd ook gesteld **hoe een bemiddelingstraject correct kan worden stopgezet door de bemiddelaar.**

Zoals bepaald door de deontologische code kunnen zowel de partijen als de bemiddelaar een einde stellen aan de bemiddeling (artikel 1729 Gerechtelijk Wetboek). De wijze waarop dit het best gebeurt zal afhangen van de vraag of de bemiddeling een gerechtelijke dan wel buitengerechtelijke bemiddeling is.

Bij een gerechtelijke bemiddeling bepaalt artikel 1736 Gerechtelijk Wetboek dat de bemiddelaar aan de rechter meldt dat de bemiddeling geëindigd is. Dit zal meestal gebeuren door een bericht via *e-deposit* maar kan ook anders gebeuren. Ten aanzien van de partijen zelf zal de bemiddelaar aan de partijen te kennen geven dat de bemiddeling ten einde is. De deontologische code stelt geen vormvereisten in dit verband, maar de kennisgeving moet duidelijk en ondubbelzinnig zijn.

Voor alle vormen van bemiddeling geldt het volgende. Gelet op de omstandigheid dat een verzoek tot bemiddeling een opschortende werking kan hebben (artikel 1725 Gerechtelijk Wetboek en 1730 Gerechtelijk Wetboek) en dat het protocol ook een opschortende werking kan hebben (artikel 1731 Gerechtelijk Wetboek), zal de bemiddelaar expliciet te kennen geven dat wat hem betreft het bemiddelingsproces verstreken is. De bemiddelaar kan hiervoor gebruikmaken van een aangetekende zending of een gelijkaardig procedé om alle twijfels te vermijden en om een vaste datum te krijgen voor de beëindiging van de opschorting van de verjaring.

De evenwichtige bemiddeling - bijstand van een raadsman - deskundigen

16. Artikel 11 van de deontologische code bepaalt dat: *“de bemiddelaar ervoor moet zorgen dat de bemiddeling op een **evenwichtige manier** gebeurt waarbij de belangen van alle partijen tot uiting kunnen komen en in rekening worden genomen.”*

De vraag werd gesteld over de mogelijkheden die de bemiddelaar heeft om de bemiddeling evenwichtig te laten verlopen wanneer één client niet bijgestaan wil worden door een raadsman en de andere een raadsman heeft die suggesties doet en eisen stelt in het nadeel van één partij.

Het kernbegrip is dat de bemiddelaar ervoor moet zorgen dat de partijen **behoorlijk ingelicht moeten zijn over hun rechten** (zie *Jaarverslag van de Tuchtcommissie 2022*, nr.13). Even belangrijk is dat de partijen het recht hebben om een beroep te doen op een raadsman, maar dat ze hiertoe niet verplicht kunnen worden. Het evenwicht herstellen tussen de partijen door de raadsman van een van de partijen te weren, ontnemt op onrechtstreekse wijze aan een partij het recht de bijstand te hebben van een raadsman.

De behoorlijke inlichting hoeft niet per se te gebeuren via een advocaat of deskundige ook al is dit een evidente weg. Bij asymmetrie van de vaardigheden van de partijen moet de bemiddelaar de geëigende weg zoeken om de partij die een tekort heeft aan informatie aan te sporen de nodige informatie in te winnen en haar hiervoor ruimte te laten.

17. Een **asymmetrie in de informatie of vaardigheden** is een probleem dat losstaat van het eventueel misbruik van een machtspositie of van het ongepast karakter van een voorstel. Bij een rechterlijke bemiddeling moet de rechter overigens nagaan of een partij geen geweld, bedreiging of enige vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt, en die voorzorg moet de aangestelde bemiddelaar ook nemen. De partijen moeten, als ze behoorlijk ingelicht zijn, beslissen over het conflict en de bemiddelaar mag geen oplossing verwerpen op de loutere grond dat hij die oplossing onevenwichtig vindt voor de ene of de andere partij, tenzij hierdoor een bepaling van openbare orde zou geschonden worden of in strijd zou zijn met de belangen van minderjarige kinderen. In dit laatste geval geeft hij te kennen aan de partijen dat een eventueel akkoord nietig zou kunnen verklaard worden en kan of moet hij krachtens artikel 11 van de deontologische code een einde stellen aan de bemiddeling.

18. Artikel 5 van de deontologische code bepaalt: *“De bemiddelaar zorgt ervoor dat de partijen geïnformeerd worden over de mogelijkheid om zich tijdens de bemiddelingssessies door een adviseur te laten bijstaan.*

De bemiddelaar mag een partij niet verbieden zich te laten bijstaan door een adviseur.

Evenwel, is de bemiddelaar niet verplicht te werken met adviseurs indien hij dit niet opportuun acht. In dat geval, informeert hij de partijen over het feit dat hij liever niet met adviseurs werkt en suggereert hij hen zich te wenden tot een andere erkende bemiddelaar.

Desgevallend, laat hij hen weten waar ze de lijst van erkende bemiddelaars kunnen vinden op de website van de Federale Bemiddelingscommissie. Op gezamenlijk verzoek van de partijen, mag hij hen ook een erkende bemiddelaar aanraden”.

De vraag werd gesteld of deze bepaling wel toepasselijk is op de bemiddeling in familiezaken waarin de tussenkomst van een raadsman niet altijd voorkomt.

De bepaling is toepasselijk op alle types van bemiddeling en berust op de idee dat voor bepaalde partijen de hulp van een adviseur nodig zal zijn om in volle vrijheid te kunnen instemmen met een akkoord tussen partijen dat de relatie tussen hen herstelt. Het zal wellicht niet altijd het geval zijn, onder meer in familiale zaken, en het kan voorkomen dat voor bepaalde cruciale aspecten die de persoon raken, de permanente aanwezigheid van een adviseur niet noodzakelijk is. Het is van wezenlijk belang dat een partij een beroep zou mogen doen op een adviseur als zij dat wenst. De vrijheid van de partij heeft voorrang op het recht van de bemiddelaar om een bepaalde praktijk na te leven gebaseerd op het concept dat de aanwezigheid van een adviseur remmend werkt op de vrijheid van mening, gevoelens en uitdrukking van de partijen.

Een bemiddelaar die meent dat werken met een adviseur en inz. met een advocaat remmend werkt, is niet verplicht te werken in een formaat dat hem niet bevalt.

19. De vraag is gesteld of een bemiddelaar tijdens het bemiddelingstraject een of meer deskundigen kan aanstellen die de partijen kunnen inzicht geven over hun toestand.

-

Het kan voorkomen dat tijdens een bemiddelingstraject het passend lijkt dat een deskundige technische ophelderingen zou brengen: niets belet dat de partijen uit eigen vrije wil samen beslissen dat een deskundige met een bepaalde opdracht zou worden belast. De deskundige kan een licht werpen op een bepaalde vraag en zodoende een latere verzoening in de hand te werken. De bemiddelaar moet overigens de partijen aanmoedigen om hun beslissingen te nemen op basis van alle relevante informatie en, in voorkomend geval, op basis van informatie van externe deskundigen.

Maar het is ook zo dat een bemiddelaar niet zelf een deskundige zou mogen aan te stellen om advies te geven aan een of andere partij in verband met hun gedrag: dat zou indruisen tegen het initiatiefrecht van de partijen of tegen de neutraliteit die de bemiddelaar moet naleven.

In beginsel regel zullen het de partijen zelf zijn die beroep doen op een deskundige of adviseur. Wat dan gebeurt tussen de deskundige en zijn opdrachtgever, valt buiten het domein van de bemiddeling.

Einde van de bemiddeling – vertrouwelijkheid - inhoud van het akkoord

20. Valt een ontwerp van akkoord op het moment van de stopzetting van het traject binnen of buiten de vertrouwelijkheid van de bemiddeling? Dit was de ontvangen vraag.

Uit **artikel 1728 Gerechtelijk Wetboek** valt af te leiden dat een aantal documenten niet betrokken worden door de eisen van de vertrouwelijkheid, zoals het document dat de mislukking van het traject vaststelt of de documenten die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van het akkoord. Een ontwerp van het akkoord opgesteld in de loop van de bemiddeling is een stuk dat per definitie vertrouwelijk is, maar het is aan de partijen desgevallend om hiervan af te wijken.

21. **Artikel 12 van de deontologische code** omschrijft wat de bemiddelaar moet doen op het einde van de bemiddeling.

“De bemiddelaar zal de partijen eraan herinneren dat het hen toekomt alle nuttige adviezen in te winnen alvorens een bemiddelingsakkoord af te sluiten. De bemiddelaar ziet erop toe dat een overeenkomst wordt opgesteld, waarin elk onderhandelingspunt wordt opgenomen waarover een akkoord werd bereikt.

De bemiddelaar ziet erop toe dat het bemiddelingsakkoord de getrouwe weergave is van de wil van de partijen. Het bemiddelingsakkoord moet de noodzakelijke clausules bevatten om te kunnen worden gehomologeerd. De homologatie blijft een beslissing van de partijen.”

Aan de Commissie werd de vraag gesteld hoe de bemiddelaar moest reageren wanneer de partijen verlangen dat bepaalde punten van het akkoord dat aan de rechtbank ter homologatie zou worden onderworpen NIET in de overeenkomst zouden worden opgenomen.

In de eerst plaats moet benadrukt worden dat de partijen vrij beslissen over wat in een akkoord wordt opgenomen. Vervolgens moet de bepaling van artikel 12 correct worden begrepen. Zij slaat op de verplichting opgelegd aan de bemiddelaar om zorgvuldig te zijn en alle punten op te nemen in het akkoord die de partijen wensen op te nemen in een document dat latere problemen kan vermijden. Die bepaling verplicht geenszins de bemiddelaar gegevens op te nemen die de partijen willen uitsluiten van een formeel akkoord, dit zowel in een gerechtelijke als buitengerechtelijke bemiddeling.

VARIA

De leden van de Tuchtcommissie zijn betrokken geweest in een gemeenschappelijke vergadering met de *Conseil National de la Médiation*⁹ van Frankrijk in november 2023 waarbij de ervaringen in verband met de organisatie van de tucht in beide landen en de inhoudelijke draagwijdte van bepaalde concepten (bemiddeling, neutraliteit) werden besproken.

Tijdens de **Mediation Week van 2023** kwamen verschillende leden van de Tuchtcommissie aan het woord als spreker in de diverse workshops/opleidingen.

Ph. Grumbers

Voorzitter van de Tuchtcommissie

⁹ Meer informatie is na te lezen op <https://www.gazette-du-palais.fr/actualites-professionnelles/installation-du-conseil-national-de-la-mediation/>